

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי י"ב כסלו תש"פ | דף היומי בבלי: גדה מח.
דף היומי בהלכה: מסעיף י"א עד אמצע הסעיף בהגה "ובפחות מששים".
מוסר: שמירת הלשון - שער התבונה פרק י"ז 'גם יתבונן' עד פרק י"ז 'וזה הענין'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער אהבת ה' פרק ב עד פרק ג

פגישה מרגשת באוטובוס מנצרת עלית למגדל העמק | מה התגלה בתוך כוס התה של רבי חיים שמואלביץ זצ"ל? |
יש אנשים שלא יודעים לומר 'כן', יש אנשים שלא יודעים לומר 'לא' - טור מאלף שלא כדאי לפספס! | 1779

הסיפור היומי

**"קראתי את המכתב ועיניי זלגו דמעות. ראיתי
מה פעל חיבוק קטן, מעט הערכה והארת פנים.
ציפיתי דרוך לבאות... כעבור שבועיים, בערב שבת
לפני הדלקת הנרות, נשמעו נקישות בדלת..."**

סיפור מרגש מפיו של הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א רבה של מגדל העמק

כי פניו מועדות לחיפה. שוב המשכתי לברר למקום מוצאו, והוא מספר לי כי מוצאו ממרוקו, וכי אביו היה דיין נכבד. לימים עברה המשפחה להתגורר בצרפת, שם ביום בהיר נפטר האבא הדיין בפתע פתאום, והותיר את בני המשפחה יתומים, המומים וכואבים בארץ לא להם.

"קשה היתה היתמות, והשכול אכל אותם בכל פינה. האמא החליטה כי אין להם מה לחפש בארץ זרה, על כן עלו ובאו לארץ ישראל. הוא התקבל לשיבה קדושה, ובמקביל הסוכנות היהודית הפנתה אותו לאולפן כדי להשתלם וללמוד את השפה ולהקל עליו את קשיי הקליטה בארץ. באין לו אב ומדריך, החל הנער נושר ויורד אט אט מהתורה והמצוות, עד אשר הפנה עורף לאלוקי אביו.

"הבטתי בצער וברחמים על אותה נפש אומללה שאיבדה את הקשר הישיר עם אבי יתומים, בעל הרחמים. לבי נקרע לנוכח היתמות אותה חווה הבחור יום יום, שעה שעה. דיברתי על לבו דברי חיזוק ועידוד.

"מה לומד הרבי?' שאל אותי פתאום. פרק המפקיד, ענית

עד גשתו עד אחיו (בראשית לג ג)

בפרשת השבוע אנו קוראים על הדורות ששלח יעקב לאחיו עשיו על מנת לרכך את לבבו לקראת הפגישה ביניהם. וברגע השיא, כאשר כבר עמדו זה מול זה, נאמר: "והוא עבר לפניו וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו". בספה"ק מסבירים שיעקב עורר באותה שעה, גם אם באופן זמני, את נקודת האחוה שבעשיו, הצליח לחדור מבעד לכל המחיצות ולגשת "עד אחיו". ואם בעשיו כך, על אחת כמה וכמה, ולהבדיל אלף אלפי הבדלות, באחים יקרים בני אברהם יצחק ויעקב, גם אם נתרחקו לעתים והם נראים לעינינו עטופים כביכול באדרתו השעירה והקוצנית של עשיו... וכפי הסיפור המרגש שסיפר פעם הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א רבה של מגדל העמק:

"חשוך היה באוטובוס הנוסע מנצרת עלית למגדל העמק. עם פנס זעיר הארתי על מסכת בבא מציעא שהיתה בידי. בתחנה על אם הדרך עלה בחור 'היפי', שערותיו הארוכות גלשו אל שיפולי כתפיו. הוא מתיישב לצדי ומביט בעניין רב בגמרא שבידי. "הקדמתי בשלומי ושאלתי בנימוס למקום חפצו. הוא סיפר

אכבדך כמו בן שלי. הוא חש נבוך לנוכח ההזמנה החמימה הזו, שבעתיד התגלתה כהזמנה הראשונה שלו בארץ, והחיבוק הראשון אותו קיבל מגיל צעיר מאוד.

”לאחר שבועיים קיבלתי גלויה לביתי. וכך נכתב בה: 'ראיתי אותך בחושך בתוך האוטובוס, התרגשתי מאוד. בשבוע הבא אבוא אצלך לשבת קודש, כי אני צריך הרבה מאמרי פיר, אני נוטה ליפול ואיני רוצה ליפול. תדבר איתי קצת, תעודד אותי רק קצת, כי גלים חזקים דוחפים אותי לתהום ימים.'”

”קראתי את הגלויה ועיניי זלגו דמעות. ראיתי מה פעל חיבוק קטן, מעט הערכה והארת פנים. ציפיתי לבאות דרוך...”

”ערב שבת לפני הדלקת הנרות, נקישות עדינות בדלת. בפתח בחור מוכר שניסה לאסוף את רעמת שערותיו לכדי קוקו, והניח כיפה שחורה על ראשו.

”שלום עליכם! קראתי בחום. 'עליכם השלום, כבוד הרב. החלטתי שאני בוחר בדרך של 'ועשית הישר והטוב'...”

(האמנתי ואדברה, הובא גליון 'ברינה יקצורו ויצא תש"פ)

לו. עיניו נצצו: 'זה הפרק האחרון אותו למדתי בישיבה, לפני שעזבת'... והוא החל לירות בעל פה: 'ההוא גברא דאפקיד כיפי גביה חברה, אמר ליה הב לי כיפי, אמר ליה לא ידענא היכא... אזל רב נחמן אגביה לאפדניה מיניה'...”

”התפעלתי מהזיכרון המדויק שלו, בראותי כי הוא מצטט מדויקות את לשון חז"ל. אתה זוכר את מסקנת הגמרא שם? שאלתי אותו. 'בוודאי. ענה הבחור: 'הלכתא, שומא הדר לעולם, משום שנאמר 'ועשית הישר והטוב'...”

”חיבקתי חיבוק חם. הוא היה נרגש כולו, ואף מעיני זלגה דמעה רותחת על בן ישיבה שנסתלק בחטף ועבר לעולם שכולו חולין, אמונות תפלות ודמיונות שווא. 'ועשית הישר והטוב', אמרתי לו. חז"ל מלמדים אותנו דרכי אנושיות והתנהגות עם הזולת, גם אם השכל אומר להפך. 'ועשית הישר והטוב', טפחתי על שכמו, צריך לזכור את הפסוק הזה גם כפשוטו, לעשות את הישר והטוב בעיני אלוקים ואדם.

”נפרדנו לשלום ואמרתי לו: אתה מוזמן למגדל העמק, כבד

פרשת השבוע

שאל רבי חיים שמואלביץ את חתנו: "מה אתה רואה בכוס הזו?" השיב רבי יצחק אזרחי בפשטות: "תה". הניד רבי חיים בראשו, ושאל שוב: "מה יש בכוס?"

המבט של יעקב מול המבט של עשיו | מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

בעל המעיל שמואל, בנסיעתו לים על פי פקודת הרופאים לצורך בריאותו. והנה כאשר הם ישבו מול הים, בצורה רגועה ונינוחה, והאוויר הצח מנשב עליהם בעדינות, הוא סבר לתומו כי זה הזמן לפתוח עם הסבא בשיחה בענייני העולם, לשוחח עימו מעט על דא ועל הא, ולהשכיל מה'שיחת-חולין של תלמידי חכמים' שלו.

אך מיד כשהחל לומר דבר מה, עצר אותו רבי שמואל אהרן ואמר לו: "בבקשה ממך, הבה נשוחח מאוחר יותר. כעת אני מתבונן בדברי חז"ל (מנחות מג, ב): "התכלת דומה לים, ים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכיסא הכבוד".

רבי בנימין אמר לי בהתפעלות: "אני ראיתי למול עיני את הים הנפלא, רחב הידים, את הגלים המתנפצים על החוף ומלחכים את גרגרי החול הזהובים. אך הסבא ראה למול עיני את הקדוש ברוך-הוא! את הפנימיות שטומן בחובו הים, ולא את המעטה החיצוני".

עשו לא רואה מעבר לשכבה החיצונית מאומה. הוא רואה את הצבע, וכבר מגדיר את הדבר על פי צבעו - התבשיל הזה עבורו הוא: "האדום האדום הזה!"

אכן, האדום הינו צבע בולט מאד, ולכן נחשב גם כצבע הנוגד

סיפר הגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א, שפעם אחת כשלמד עם חותנו הגדול הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, במהלך לימודם נכנסה הרבנית והניחה לפני רבי חיים כוס תה חם.

שאל רבי חיים את חתנו: "מה אתה רואה בכוס הזו?" השיב רבי יצחק בפשטות: "תה". הניד רבי חיים בראשו, ושאל שוב: "מה יש בכוס?" תמה רבי יצחק, וניסה שוב לפרט: "מים חמים, סוכר ותמצית תה. מה עוד?" והציע: "אולי אפנה לרבנית לשאול מה עוד הניחה כאן?"

"לא!" דחה רבי חיים: "אני אומר לך מה יש כאן בכוס! בכוס יש את הלב של הרבנית!"...

הגאון רבי אליעזר פלצינסקי זצ"ל, ראש ישיבת 'בית אריה', התבטא פעם: "אצל הגאון הרגוטשובער זצ"ל, היה כל דבר בעולם נראה מעינים של תורה: כאשר ראה שולחן, לא היה זה 'שולחן' כי אם 'כלי', האם הכלי הזה מקבל טומאה?... האם הוא נחשב לפשוטי כלי עץ?..."

הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א, מראשי ישיבת מיר, סיפר לי שהתלווה פעם אל הסבא הגה"צ רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל,

יפסיד לא תחזור עוד לעולם. גם אצל האדם הפשוט שמתמודד עם נסיונות הוא יתארח דרך קבע, ויצייר לו בצבעים זוהרים את גודל העונג והכיף הצפוי לו אם רק יכנע לתאוה פלונית. הצד השווה שבכולם, שאם חלילה נופל האדם בפח ושומע לקול יצרו, מיד לאחר מכן הוא יגלה שכל הדחיפות, הבהילות והדברים החשובים שלא יחזרו - הכל היה דמיון ותו לא. שום דבר לא היה נחוץ באמת, כל הטענות והשכנועים היו כיסוי אדום ובוהק שאין תחתיו מאומה.

(מתוך אוצרותיהם אמלא)

את מידת הצניעות; אבל כמו שכל אחד מבין, האדום אינו אלא צבע, מראית עין שאין בה ממש - הכל הוא חיצוניות בלבד. זהו למעשה שורשו של היצר הרע ושל כל תחבולותיו. הוא מפתה את האדם על ידי דמיונות, ובאמצעות דברים שעיון קל בהם יגלה שאין בהם ממש. כמובן, כל אחד לפי דרגתו, ואיש ואיש לפי מעללו; לתלמיד חכם הוא יבוא באמצע הלימוד, ויסביר לו בטעמים וסברות לרוב מדוע עליו להפסיק כעת מן הלימוד לצורך דבר מצווה שאין חשוב ממנו. אל האדם הקובע עיתים לתורה, הוא יגיע עם שכנוע שרק היום ביטול השיעור היומי זהו קיומה, כי העיסקה שהוא

קול העם

בדרכי חזרה התקשר אלי בעל האולם ועדכן כי כל מנות הבר אוזלות... עמדתי אובד עצות. הרי כל החנויות כבר סגורות בשעה זו. לפתע חלפו במוחי פרטי השיחה עם המכר שפגשתי בדרכי לשיעור...

סיפורים נפלאים של השגחה פרטית מפייהם של בעלי המעשה

לא חלפו מספר רגעים, והוא הגיע לחנות, פתח בפני את שעריה ושחרר לידי שפע מאפים ומיני מתיקה לשמחת האורחים ובעלי השמחה.

לעצמו הוא עושה

המקווה הקרוב לביתי ממוקם במרחק כעשרים דקות הליכה. לפני מספר שבועות היה יום שישי חורפי וסוער במיוחד, הלכתי לטבול במסירות של ממש. יצאתי מהמקווה טרוד במחשבות כיצד אספיק את כל המטלות שנשארו לביצוע טרם כניסת שבת. מרצף המחשבות, הקיץ אותי יהודי שהציע לי טרמפ עד למרחק שני רחובות מביתי. שמחתי מאוד, שכן עתה אספיק להכין את צורכי השבת כולם. בדרך שמעתי אותו מתייעץ עם רב כיצד לטפל בבתו החולה בשבת, בין לבין הוסיף כי בתו חייבת מכשיר אדים קרים בהתאם להוראות רופא, ועתה אינו יודע מהיכן ישיג מכשיר זה כל-כך סמוך לכניסת שבת.

תיכף התערבתי בשיחתם והצעתי לו את מכשיר האדים שלי, שכן בתי החלימה מאותו חולי אך לפני שבוע. אנחת רווחה נשמעה מפיו, ונסענו לביתי לקחת את המכשיר הנדרש. עבורי זה חסך עוד חמש דקות הליכה, ועבורו היה זה רוגע ושלוה.

(מכתבי קוראים שפורסמו בגיליון 'טיב הקהילה' פרשת ויצא תשע"ה)

פגישה מתוקה

בעלי שמחה רבים מתקשים לאמוד את מספר האורחים האורחים שיגיעו להשתתף בשמחתם - ולהזמין בהתאם את כמות מנות-הבר לכבדם.

פעם הזמינו אצלי שירותי קייטרינג עבור חתונה שתתקיים מחוץ לעיר. לאחר שהאולם היה ערוך ומאורגן לקבלת האורחים ובידיים טובות, מיהרתי לצאת לירושלים לשיעורי הקבוע. בדרכי לרכב פגשתי מכר שזמן רב לא התראינו. הלה דרש בשלומי בהתרגשות. למרות זמני הדחוק התעניינתי בשלומי בסבר פנים יפות והמשכתי לשיעור.

בדרכי חזרה למקום האירוע התקשר בעל האולם ועדכן כי כל מנות הבר אוזלות והאורחים רבים. שאלתי: היכן משיגים כיבוד בשעה כה מאוחרת? והשיב כי ממש מאחורי האולם ישנה חנות גדולה עם מגדנות לרוב. פניתי לשם אולם מצאתי את החנות סגורה על סורג וברית.

לא ידעתי את נפשי, שכן סוף כל סוף בעיני האורחים אשם בעל הקייטרינג שכביכול לא הגיש מספיק כיבוד!

לפתע חלפו במוחי פרטי השיחה עם אותו מכר שפגשתי בדרכי לשיעור. נדמה היה לי כי כיום הוא אחראי על שתי חנויות גדולות בעיר. תיכף התקשרתי, והתברר שהוא אכן מנהל שתי חנויות, כאשר אחת מהחנויות היא לא אחרת מזו שמאחורי האולם!

"איך אמר לי פעם מישהו על אדם מוכשר וחרוץ שהמלצתי לקבלו לעבודה? - 'אני יודע, חיים. אני יודע שהוא מוכשר וחרוץ ומתאים לתפקיד כמו כפפה ליד. אבל יש לי בעיה איתו, אני לא יכול לריב איתו'..."

"יש אנשים שלא..." | טור מאלף מאת הרב חיים ולדר

רק שיחות שבא להם לנהל, אבל הטור הזה מנה לגרום לבני אדם
שלא להיות האנשים שלא...

3. יש אנשים שלא כדאי לריב איתם.

באופן כללי לא כדאי לריב עם אף אחד. אבל בני אדם לפעמים
מתקוטטים, כועסים זה על זה, נפגעים זה מזה. בכל בית הכי טוב
ייתכן ריב מפעם לפעם בין שניים מבניו ואפילו בין בעלי הבית. זה
נורמלי ואין בזה רע - בתנאי שמדובר בבני אדם שיודעים לריב.
לדעת לריב זה בכלל לא קשה. שלושה כללים:

א. תדירות (רבים פעם ב... ריבים תכופים מדי הופכים את
החיים לאווירה של ריב).

ב. גבולות הריב (יש דברים שאסור להם להיאמר, כמו הערות
על דברים שלא ניתנים לשינוי כמראה וכו' וכמו פגיעות והשפלות
ושימוש בדברים אישיים שנועדו במהלך שיחות נפש. בעצם, יש
עוד המון סייגים אך זה לא הנושא כעת).

ג. סיום הריב. לכל ריב חייב להיות תאריך תפוגה. בעיני, תאריך
התפוגה של ריב הוא של חלב בשמש. זמן קצר. בכל מקרה לא
הולכים לישון עם ריב בתוך המשפחה. מחוצה לה אפשר להתפשר
על התפוגה, נניח של בקבוק קולה אחרי שפתחת את הפקק... זה
נכון שאתה יכול לשתות גם אחרי כמה ימים, אבל הטעם...

אבל יש אנשים שפשוט לא כדאי לריב איתם, כי ברגע שהתחלת
- לא סיימת. הם יסמנו אותך כאויב. הם יפתחו נגדך כמויות של
משטמה שאין לה שום קשר לריב, הם לא יהיו פרופורציונליים
בקשר לגבולות הריב, הם יאמרו ויעשו כל מה שהם יכולים כדי
לפגוע בך וכמובן אין להם שום תאריך תפוגה.

אלה אנשים שאם תנסה להסתדר איתם הם יראו בזה חולשה
ויירבו עוד יותר, אם תחזיר מלחמה - אותה תוצאה. הם גם אנשים
שנקשרים מבחינה רגשית לריב שלהם איתך ולכן הם מתקשים
להיפרד ממנו. גם אם תתנצל בפניהם מעומק הלב, אצלם "אין
מחילה עולמי".

איך אמר לי פעם מישהו על אדם מוכשר וחרוץ שהמלצתי
לקבלו לעבודה:

"אני יודע, חיים" אמר, "אני יודע שהוא מוכשר וחרוץ ומתאים
לתפקיד כמו כפפה ליד, אבל יש לי בעיה איתו. אני לא יכול לריב
איתו. אני לא עושה שום עסק עם מי שאני יודע שאי אפשר לריב
איתו".

1. יש אנשים שלא כדאי להתווכח איתם.

באופן כללי טור זה אינו ממליץ על ויכוח כאמצעי שכנוע. להיפך,
אם אתה רוצה לחזק מישהו בתפישתו תתווכח איתו... ועדיין רוב
בני האדם נהנים מוויכוח טוב בשביל הגישמאק שבדבר, בשביל
לבטא את דעתם גם אם זו לא תתקבל בסופו של דבר אצל הזולת.
אבל יש אנשים שרואים בוויכוח את סלע קיומם. ואני לא
מדבר על ויכוחים בנושאי השקפה, אלא על דברים זניחים כמו
איזה דגם של רכב עבר בזה הרגע. בדרך כלל אתה אומר משהו,
השני אומר משהו אחר וממשיכים בשיחה.
לא אצלו.

קעת חייו יוקדשו להוכחה שאכן הצדק איתו, ולשם כך כל
האמצעים כשרים. הוא יציע לך לרדוף אחרי המכוננית או לנסוע
לסוכנות, הוא יביא לך הוכחות שתה טעית/הוטעית וכי למעשה
מעולם לא הייתה לך הבנה אמיתית בשוק המכונניות.

בשלב כלשהו אתה תיפול על ברכיך, תתוודה על חטאיך
ותודה כי הנך בור ועם הארץ בנושא מכונניות בכלל ובכל הנושאים
האחרים בפרט. זה לא יעזור לך. עד שהוא לא יסובב את הסיבוב
האחרון של ההוכחה לצדקתו הוא לא ירפה ממך.

2. יש אנשים שלא כדאי להיכנס איתם לשיחה. כי בשיעור של "סיום שיחה" הם היו עסוקים כנראה בשיחה אחרת.

מדובר באנשים שלא יודעים לסיים שיחה.
אני לא מדבר על כאלה שאתה שואל אותם "מה שלומך?"
ואתה מקבל את הגיליון הרפואי שלהם ושל קרוביהם מדרגה
חמישית. אני מדבר על אנשים שכל מה שעשית זה לחלוף על
פניהם ולהניד בראשך. מבחינתם הבעת דעה חיובית על משהו,
לא חשוב מה, וניד הראש הידידותי שלך הופך לפגיעה זמן אמיתי,
שעלול להשתרע על פני שעות, ימים ושבועות, כי הוא גם יתקשר
אליך הביתה להסביר את טיעוניו.

יש שילוב של "המשוחח המתווכח" היינו, הוא בא אליך מראש
עם ויכוח שלדעתו קיים ביניכם, "אני יודע שאתה נגד מתווה הגז
ואני רוצה לומר לך ש...", אתה בכלל לא נגד מתווה הגז, וגם
אם היית זה התבטל באותו רגע שזה עמד מול הסכנה הקיומית
בלהיות משועבד לשיחה שלא רצית אותה מלכתחילה.
(כאן יוער, וסליחה שאני הורס את החגיגה, שמדין חסד עלינו
לנהל מדי פעם שיחות שכאלה ובני אדם טובי לב אינם מנהלים

4. יש אנשים שלא כדאי להיכנס איתם למשא ומתן.

כשהתקיים השיעור על משא ומתן הם שמעו רק את ה"משא" או שכחו את החלק של "המתן".

סיפרתי בעבר על דילמה מתוך תורת המשחקים: על בוריס ואביגדור שנותנים להם מזוודה עם מיליון דולר והם מתבקשים להתחלק ביניהם בתוך שעה, אך אם לא יצליחו להגיע להסכמה המזוודה תחזור לבעליה והם יצאו בלי כלום. אביגדור כמו כל אדם נורמלי בטוח שהוא יוצא מהחדר עם מחצית מהסכום אך כשהוא נכנס הוא מגלה שבוריס לא חושב ככה, הוא דורש לעצמו 900 ומסכים לתת 100 לאביגדור, אחרת... הוא יצא החוצה ושניהם יצאו בלי כלום. יש אנשים כמו בוריס. עם נטיות להתעמת, להתעקש, לממש סיפוקים ולהתרחב. עם אנשים כאלה לא נכנסים למשא ומתן. אצלם יש רק משא בלי מתן. זה אפילו לא משחק. הם בטוחים שכך צריך להיות. הדרך היחידה להגיע איתם למשהו זה לנהוג בדיוק כמותם. להציע את הצעתך ולא לזוז מילימטר. תשעים אחוז הסיכויים שהעסקה לא תצא אל הפועל, אבל עשרת האחוזים שנותרו זה המון מול אנשים שכאלה.

5. יש אנשים שלא כדאי להיות חייב להם.

כלום. שקל. שקית חלב. טובה. אלה אנשים שאם בחווייה שלהם עשו לך טובה הנך עבד שלהם עד מאה ועשרים שנה, עם חובה מוסרית לרשום בצוואתך לילדיך להמשיך את החוב המוסרי.

וכאן הסתייגות: בעבר רשמתי שנכון להרגיש כך. אבל מהצד של המקבל, לא של הנותן. בני אדם שעשו להם טובה, נכון אם

יאהבו את החוב הזה ששמו הכרת הטוב, אך אין בדברים כדי להתיר לבני אדם שעשו טובה - לתבוע את שלהם. ובטח שלא שוב ושוב ושוב.

בשביל זה קוראים לזה "טובה" ולא חוב.

הכי תזהרו מאנשים שבאים כביכול לעשות לכם טובה, אך בעצם בונים קריירה על זה. לא מזמן התבררה באחד מבתי הדין תביעה של אדם שניסה לסייע לחברו שהיה בצרה, בשלב מסוים איימו עליו והוא ברח מהמערכה. החבר הסתדר בעזרת אחרים. זה לא הפריע לזה שנשט אותו, לתבוע את החבר כמה שנים, בסכום של עשרות אלפי דולרים "על זה שכמה חודשים עזרתי לך".

ושוב, "הכרת הטוב" היא אחת התכונות היותר מוערכות על ידי כותב השורות, אך זה רק מהצד של המקבל. זה לא יכול להיות דרישה של הנותן. כי טובה איננה חוב. ומי שמאמין שכן, לא כדאי להיות חייב לו.

6. יש אנשים שלא יודעים לבקש סליחה, יש אנשים שלא

יודעים לסלוח, יש אנשים שלא ניתן לדובב אותם, יש אנשים שלא ניתן לסגור להם את הפה. לרגע, יש אנשים שלא אוהבים לצאת לחופשה, יש אנשים שלא אוהבים לעבוד, יש אנשים שלא ניתן להשביע את רצונם, יש אנשים שלא ניתן לעבוד תחתם, יש אנשים שלא ניתן להיות הבוס שלהם, יש אנשים שלא יודעים להחליט. יש אנשים שלא יודעים לשקול בטרם יחליטו, יש אנשים שלא יודעים לומר "כן". יש אנשים שלא יודעים לומר "לא".

יש אנשים שכן, ויש אנשים... שלא!

(פורסם במגזין 'במה', י"א אלול תשע"ט, גליון 59)

הש"ת היומי

קניתי טוסטר חדש - האם צריך להטבילו יחד עם חוט החשמל?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

כולו נמצא שחלק מהכלי מחוץ למים וכן מוכח מהראשונים שדנו בידות הכלים שעתיד לקצוץ שא"צ להטבילם למה לא חוצץ מקום החבור ויש בזה כמה שיטות בראשונים, הרי כל מה שדנו ביד העתידה להקצץ, אבל חוט חשמל שמיועד להשאר מחובר לכלי הרי הוא חלק בלתי נפרד מהכלי ואם מקצתו חוץ למים הרי זה כאדם שטובל ומקצת שערו חוץ למים, לכן אם הטביל את הטוסטר ולא ידע שצריך להכניס את החוט יש לנקותו היטב ולחזור ולהטבילו שוב כיון שמן הסתם לא הטביל את החוט אך לא יברך פעם נוספת.

שאלה: האם טוסטר נחשב כלי אכילה וטעון טבילה בברכה, והאם כשמטבילים אותו צריך להכניס את החוט למים כאשר החוט לא נשלף?

תשובה: הטוסטר חייב בטבילה מן התורה כיון שמשמש לאוכל והאוכל נוגע בו כן הורה מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א, ויעו"י אגרות משה (חלק יו"ד ג' סי' כ"ד) שכתב להקל וצ"ע.

ונחלקו פוסקי זמנינו אם צריך להטביל את כל החוט ודעת מו"ר הגרמ"ש קליין שליט"א שצריך להטביל את החוט, ואף שאינו משמש ככלי כיון שהוא מחובר כל עוד שלא הכניס את

כיצד יתכן שתערובת מסוימת אסורה באכילה רק לאדם אחד?

ומי שעבר וביטל איסור בתערובת באופן האסור - אסור לו להנות מביטול זה. וכן מי שביטלו עבורו איסור בתערובת - אסור לו להנות מהביטול; ונחלקו הפוסקים בנוגע למי שביטלו עבורו איסור בתערובת ללא ידיעתו - אם הוא רשאי להנות מהביטול. ולבני ביתו של המבטל, או זה שביטלו עבורו, אסור לכל הדעות להנות מהתערובת גם כשנעשה ללא ידיעתם.

[משנ"ב תמו, קג-קד; ביאורים ומוספים דרשו, 151-152]

אסור לבטל איסור בתערובת בכוונה, ובאיסור דאורייתא, כגון חמץ בפסח - אף אם האיסור כבר נמצא בתערובת, אלא שאינו בטל בה, אסור להוסיף על התערובת כדי שתגיע למידה שבה היא מבטלת את האיסור. אולם באיסור דרבנן, כגון חמץ שעבר עליו הפסח - אם האיסור כבר נמצא בתערובת, לדעת השולחן ערוך מותר להוסיף עליה כדי לבטלו בתוכה, ולדעת הרמ"א אסור.

איזה חמץ אסור לאחר הפסח בהנאה?

אשר חלקיה האחרים מהווים רוב לעומת החמץ; למעט תערובת של 'מין בשאינו מינו' שהחמץ שבה אינו יבש, ונבלל בחלקי התערובת האחרים - בין אם הם יבשים ובין אם לאו - כך שאינו ניכר; שאז החמץ אינו בטל בתוכה (מדאורייתא) אלא כאשר כמות חלקיה האחרים היא פי ששים מכמות החמץ. וראה עוד במקורות, ולהלן.

[שו"ע תמו, יא, משנ"ב קא-קב, וביה"ל ד"ה בין; ביאורים ומוספים דרשו, 147]

חמץ שעוברים עליו ב'בל יראה' ו'בל ימצא' מדאורייתא בפסח, ועבר עליו הפסח בשוגג או במזיד, אסור מדרבנן בהנאה אף לאחר הפסח. ובכלל זה - חמץ המעורב בתערובת כזו שאף מדאורייתא אינו בטל בתוכה; כאשר יש בו כזית, גם אם באכילת התערובת לא ניתן להגיע לאכילת כזית חמץ ב'כדי אכילת פרס'. ויש אומרים שכך הדין גם כאשר החמץ שבתערובת הוא פחות מכזית. ומהי תערובת שמדאורייתא החמץ אינו בטל בתוכה? תערובת

חמץ שערבבו בפסח בתערובת בכוונה תחילה - האם התערובת מותרת באכילה לאחר הפסח?

וחמץ שערבבו בפסח בכוונה כדי להתירו לאחר הפסח - יש אומרים שדינו ככל איסור שביטלוהו בכוונה, שאסור למבטל להנות מהביטול, וכן למי שנתבטל בשבילו, (ראה לעיל). אך יש אומרים שאין זה נחשב לביטול איסור בכוונה, כיון שבפסח בלאו הכי אסור לאוכלו, ובנוגע לאחר הפסח, אינו אלא גורם שלא יחול עליו דין חמץ שעבר עליו הפסח.

[שו"ע תמו, יא, ומשנ"ב קא, קב, קג רקה; ביאורים ומוספים דרשו, 150 ור"ב 153]

בהמשך לאמור: תערובת שיש בה רק 'משהו' חמץ, שאסורה בפסח רק מדרבנן, מותרת לאחר הפסח באכילה ובהנאה; ואפילו אם החמץ התערב בה בפסח, ובטרם התערב כבר עבר עליו בעליו ב'בל יראה' ו'בל ימצא' - התערובת מותרת לאחר הפסח. אולם, בנוגע לתערובת יבשה שהחמץ המעורב בה אינו נימוח בתוכה - נחלקו הפוסקים: יש אומרים שלמרות שכאשר הוא מהווה מיעוט בתערובת אינה אסורה בפסח אלא מדרבנן, אסורה היא גם לאחר הפסח; ויש חולקים.

* בתערובת יבשה של איסור והיתר, מדאורייתא ד'י בכך שכמות ההיתר מהווה רוב לעומת האיסור, כדי שהאיסור יתבטל בתוכה. אולם מדרבנן, בתערובת 'מין בשאינו מינו', אין האיסור בטל אלא כאשר כמות ההיתר היא פי ששים מכמות האיסור.

* תערובת יבשה שמעורב בה 'משהו' חמץ - יש אומרים שאסורה בפסח אף בהנאה, ויש אומרים שאסורה באכילה בלבד.

* מאכל שהתערב בו טעם חמץ 'פגום' בפסח - נחלקו הפוסקים אם מותר לאוכלו בפסח; ואם התערב לפני הפסח, לכל הדעות מותר לאוכלו בפסח.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מנהג הנשים שלא לעשות מלאכה בראש חודש - מקורו, טעמו והלכותיו

להימנע מכל מלאכה, והיו שנהגו להימנע רק מחלק מהמלאכות; ועיקרו של המנהג הוא - שאשה לא תנהג בראש חודש כיום חול לכל דבר.

ובזמננו אין מנהג בשום מקום להימנע מכל מלאכה; ובמקומות רבים המנהג הוא להימנע מתפירה ומסריגה, ויש שנהגו להימנע מכביסה. ולאלו שנהגו להימנע מכביסה - נחלקו הפוסקים אם כביסה במכונה היא בכלל האיסור; ויש שהחמירו אף בתליית כבסים לייבוש, ובגיהוץ. ומלאכה המותרת בחול המועד, מצד עצמה, או מצד סיבה של צורך היום, 'דבר האבד', וכדומה - מותרת בראש חודש בכל מקום.

[שו"ע תיז, א, משנ"ב ג-ד, וביה"ל ד"ה והנשים; ביאורים ומוספים דרשו, 13-14]

נאמר במדרש, שבשעה שרצו אנשי דור המדבר לקחת את תכשיטי נשותיהם לעשיית העגל, סירבו הנשים לכך, וכשכר על כך ניתן להן מעין 'יום טוב' בראשי החודשים; וכלשון חכמינו ז"ל: "ונתן להן הקדוש ברוך הוא שכרן בעולם הזה, שהן משמרות ראשי חודשים יותר מן האנשים". וביארו הראשונים, שהנשים נוהגות שלא לעשות מלאכה בראש חודש. וישנם טעמים נוספים למנהג זה.

ומנהג קדום זה, הוא בכלל המנהגים שקיבלו עליהם דורות קודמים, המחייבים את כל הדורות שאחריהם; ויש מהראשונים שכתב "שקבעוהו לחוק מימות משה רבינו". אולם, המנהג אינו מחייב להימנע מכל מלאכה, כיון שאף בזמן הקדום היו שנהגו

הלוח היומי

י"ב בכסלו | רבי אברהם דב ב"ר דוד אורבאך זצ"ל, אב"ד ז'טומיר ואזוריטש, בעל בת עין

ביום זה בשנת תש"א טבעו מאות יהודים ז"ל באונויית המעפילים בדרכם לארץ ישראל, לאחר שהתנפצה אל הסלעים בים ליד סליבריה.

כפי הידוע ביום זה הסתיימה כתיבת התלמוד בבלי.

יארצייט:

של"ד: רבי שלמה ב"ר יחיאל לוריא זצ"ל, המהרש"ל, בעל חכמת שלמה, ים של שלמה, יריעות שלמה, עטרת שלמה, תשובות המהרש"ל ועוד. אב"ד ור"י בוואלין, לובלין ועוד.

תקי"ז: רבי יצחק רפאל חזקיה ב"ר שמואל לאמפרונטי זצ"ל, אב"ד ור"י פרארה באיטליה ובעל פחד יצחק.

תר"א: רבי אברהם דב ב"ר דוד אורבאך זצ"ל, אב"ד ז'טומיר ואזוריטש, בעל בת עין.

תש"ב: רבי מנחם בנימין ב"ר מרדכי גבריאאל פומרנץ הי"ד, אב"ד הנריקוב ודלוגושיודל-פולין.

תשי"ז: רבי שלום ב"ר ניסים אביצרוז זצ"ל, אב"ד במרוקו, בעל נתיבות שלום.

תשנ"ד: רבי יהושע משה ב"ר מיכאל אליהו אהרונסון זצ"ל, בעל שו"ת ישועת משה ועלי מרורות.

שבה מוגזם שעלול להביא לנזק - גם הוא כלשון הרע ייחשב

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

באיסור לשון הרע, שהרי הוא גורם בכך לנזק, כגון שישתדכו עמו בטעות או ימנו אותו למשרה שאינו מתאים וראוי לה. ואף הוא עצמו ניזק מכך שחושב את עצמו כאדם חשוב ובא לידי גאווה. והגר"נ קרליץ (חוט שני שמירת הלשון עמ' שנב) הביא את דברי הג"ר אלחנן וכתב שנכונים הם להלכה, ורק דחה את ראיתו. מכך עולה שאלה מעניינת: האם מי ששמע וקיבל את דברי השבח הללו עובר באיסור קבלת לשון הרע?... בחדושים ובאורים (פאה סי' א ס"ק י) כתב בזה, שלמרות שהדיבור אסור משום לשון הרע, מכל מקום אין איסור בקבלתו, משום שסוף סוף אין אלו דברי גנאי אלא דברי שבח. [ולענין רכילות, ראה לקמן ח"ב כלל ה ס"א].

בסעיף ג' (כלל ט' מהלכות לשון הרע) כתב ה'חפץ חיים' כי יש לאדם להיזהר מלשבח את חברו בשבח הבא לידי הפסד. כגון אורח שייצא ברחוב העיר ויפרסם לכל את אשר גמלו בעל הבית טובה באכילה ושתייה וכו', כי על ידי זה יתלקטו אנשים ריקים ויסורו אל בית בעל הבית ויכלו את ממונו. דוגמה נוספת הוא מזכיר - אם אחד השיג הלוואה מאת חברו ומפרסם לכל את גודל טובתו, על ידי זה מצוי הוא שיתקבצו אליו אנשים רעים ואינו יכול להשטט עצמו מהם.

בביאורים ומוספים מביאים אופן נוסף שבו עובר אדם על איסור לשון הרע בכך שהוא משבח את חברו: אדם שמגדיל את מדרגת חברו יותר מכפי האמת, כתב הגר"א וסרמן (קובץ הערות באורי הגדות סי' ח אות ט, קובץ מאמרים ח"א עמ' נט) שעובר

יארצייט הרה"ק רבי אברהם דב"ר דוד מאווריש - בעל ה"בת עין"
כשרצו להורגו - ביקש כוס מים...

בעת המרד שפרץ בצפת בהנהגת איברהים פחה, תפסו הפורעים את ה"בת עין" והוליכוהו להורגו וביקש ממוליכיו מעט מים לשתות, ובירך "שהכל" ושתה ואמר לאנשיו שברכת "שהכל נהיה בדברו" היא סגולה מהבעש"ט להנצל בעת סכנה. באמצע הדרך פגשם נכבד ערבי, ודיבר על לב שוביו לעזבו הואיל והוא מכירו כאדם ישר ונכבד, והמורדים נתרצו לו ועזבו אותו לנפשו. (סיפורי מרן הרמ"ח (סלונים) עמ' ק"ב, אות יד)

נשתדל בעת אמירת ברכת "שהכל נהיה בדברו" לחשוב שכל מה שיש בעולם נברא במאמר השי"ת